

Schriftelijke statenvragen van de statenfractie van de VVD over Investerings van Horizon in bedrijven buiten Flevoland, ingediend op 27 februari 2023, en de antwoorden daarop van het college van Gedeputeerde Staten zoals vastgesteld op 28 maart 2023 (3090650).

Inleiding

Horizon Flevoland heeft vijf investeringsfondsen in beheer: De Aanjager, TMI Proof of Concept Fonds Flevoland (hierna: POC Fonds), Technofonds Flevoland, MKB Fonds Flevoland en Groeifonds Flevoland. Deze fondsen zien vooral toe op financiering van het innovatieve mkb. Dit zijn ondernemingen die innovatieve producten of diensten ontwikkelen. Voor het ontwikkelen van deze innovatieve producten of diensten dient een ondernemer een aantal fasen te doorlopen om het product of dienst marktrijp te maken: 1) een verkennings- en ontdekkingsfase, 2) een ontwikkelfase, 3) een demonstratiefase en 4) opschalen- en vermarktenfase. Hoe lager de fase hoe hoger het risico, hoe hoger de fase hoe dichter een innovatie bij marktintroductie zit. Voor de verschillende fasen zijn verschillende financieringsinstrumenten beschikbaar in Flevoland (subsidie en fondsen), passend bij het karakter en risicoprofiel van de betreffende fase. Op 11 november 2021 is Provinciale Staten middels de mededeling "Het Flevolands instrumentarium voor het innovatieve MKB" geïnformeerd over de financieringsinstrumenten die Horizon tot haar beschikking heeft voor het innovatieve MKB. Voor de fondsen waarin de provincie Flevoland aandeelhouder is, het POC Fonds en het Groeifonds Flevoland, geldt het volgende: het POC Fonds ziet toe op Fase 2 en begin Fase 3, het Groeifonds Flevoland ziet toe op de late Fase 3 en Fase 4.

Aangezien de provincie Flevoland alleen een aandeelhouderspositie heeft in het **POC Fonds** en het **Groeifonds Flevoland** kan het college de vragen alleen beantwoorden voor deze twee fondsen. Zoals ook in de beantwoording van de vragen van de fracties van JA21 ("Kosten en opbrengsten Horizon") en 50PLUS ("Investerings Horizon t.b.v. de Flevolandse economie") van 23 februari 2023 is medegedeeld, acteert de provincie conform de nota verbonden partijen betreffende haar toezichthoudende rol in beide fondsen. Dat betekent dat de provincie niet toeziet op individuele bedrijven maar op het functioneren van het fonds als geheel. In de beantwoording zal daarom ook geen informatie verstrekt worden over individuele gevallen/bedrijven.

1. *Heeft het College kennis genomen van het artikel op Omroep Flevoland: <https://www.omroepflevoland.nl/nieuws/322830/flevoland-steekt-miljoenen-in-bedrijven-buiten-provincie> ?*

Antwoord:

Ja, het college heeft kennisgenomen van het genoemde artikel.

2. *Hoeveel bedrijven worden ondersteund door de fondsen die Horizon in beheer heeft?*

Antwoord:

Het POC Fonds en het Groeifonds Flevoland zijn gelanceerd in het najaar 2018, respectievelijk in het najaar 2021. Vanuit beide fondsen zijn financiële middelen verstrekt aan in totaal 23 unieke bedrijven die een meerwaarde kunnen opleveren voor de Flevolandse economie (peildatum 31 december 2022). Voor een overzicht van de huidige portefeuilles zie:

POC Fonds: <https://www.horizonflevoland.nl/portfolio-poc-fonds>.

Groeifonds Flevoland: <https://www.horizonflevoland.nl/portfolio-groeifonds>.

Het totaal aantal unieke bedrijven staat overigens niet gelijk aan het totaal aantal investeringen. Dit komt omdat een aantal bedrijven een vervolgfianciering nodig had voor de volgende fasen van ontwikkeling van een product of dienst. Zo zijn er enkele bedrijven die een vervolgfianciering uit het POC Fonds hebben ontvangen om de POC Fase succesvol af te kunnen ronden. En een tweetal bedrijven heeft de POC Fase succesvol doorlopen en heeft een financiering uit het Groeifonds Flevoland gekregen om de volgende stap naar marktintroductie te kunnen maken.

3. *Hoeveel van die bedrijven hebben hun bedrijfsactiviteiten en banen daadwerkelijk binnen de grenzen van onze provincie?*

Antwoord:

In overeenstemming met het Investeringsreglement verstrekt het **POC Fonds** alleen financiering aan bedrijven die gevestigd zijn of zich binnen een overeengekomen periode (doorgaans 12 maanden) vestigen binnen het grondgebied van de provincie Flevoland.

In overeenstemming met het investeringsreglement verstrekt het **Groeifonds Flevoland** alleen financiering aan bedrijven die inspelen op relevante thematiek en zodoende van betekenis zijn voor duurzame en stabiele economische groei in Flevoland.

Het college wil graag de mogelijkheid gebruiken om e.e.a. toe te lichten over hoe bedrijven die innovatieve producten en diensten ontwikkelen, veelal hun bedrijfsactiviteiten organiseren. Bedrijven die ondersteuning hebben ontvangen via beide fondsen hebben ook bedrijfsactiviteiten die zich afspelen buiten Flevoland. Consistent groeien in de POC-fase vraagt van het bedrijf volledige inzet van middelen en mogelijkheden. Het is heel gebruikelijk dat ondernemingen in de POC-fase actief zijn op verschillende locaties binnen en buiten de regio. De bedrijfsactiviteiten vinden op diverse plekken plaats: in een laboratorium of testlocatie met specifieke faciliteiten bij een kennisinstelling, een demonstratieopstelling bij de klant, samenwerking met een partner buiten de regio, een nevenvestiging buiten de regio, uitbestede activiteiten bij derden, flexibele werkplekken, etc. De regio Flevoland biedt deze randvoorwaarden, middelen en faciliteiten vaak niet allemaal voor startups/bedrijven. Het is heel normaal en ook gezond dat deze bedrijven daarvoor gebruik maken van de voor het bedrijf beste mogelijkheden. Dus hoewel een gedeelte van de activiteiten ook buiten de regio kan liggen, is het voor de ontwikkeling en groei van de bedrijfsonderdelen binnen Flevoland belangrijk dat een bedrijf deze bovenregionale mogelijkheden benut.

Het **POC Fonds** heeft tot dusver geïnvesteerd in 23 unieke bedrijven waarvan 18 hun bedrijfsactiviteiten in hoofdzaak in Flevoland hebben c.q. binnen een jaar na ondertekening van de financieringsovereenkomst hun bedrijfsactiviteiten naar Flevoland zullen verhuizen.

Het **Groeifonds Flevoland** investeert in de marktfase (vroeg groei). Het Groeifonds heeft tot dusver geïnvesteerd in twee Flevolandse bedrijven. De potentie van beide bedrijven is voldoende aangetoond op basis van de resultaten die zijn geboekt in de POC-fase mede dankzij een investering uit het POC Fonds. Beide bedrijven hebben een substantieel deel van hun bedrijfsactiviteiten en banen daadwerkelijk binnen de grenzen van onze provincie.

4. *Hoeveel van die bedrijven hebben hun bedrijfsactiviteiten en banen daadwerkelijk buiten de grenzen van onze provincie?*

Antwoord:

In overeenstemming met de investeringsreglementen en de gesloten financieringsovereenkomsten hebben de 23 ondersteunde bedrijven allemaal een vestiging in Flevoland c.q. zijn ze binnen een jaar na ondertekening van de financieringsovereenkomst in Flevoland gevestigd. Vijf van de 23 unieke bedrijven hebben hun kernactiviteiten op dit moment vooral buiten Flevoland. Horizon is zowel vanuit haar capital-poot als vanuit haar business development poot actief met deze partijen in gesprek over hoe de voorwaarden in Flevoland zo gecreëerd kunnen worden dat deze bedrijven in de toekomst kernactiviteiten in de provincie Flevoland kunnen uitvoeren. Dit behoort tot de kerntaken van elke ROM.

5. *Hoeveel geld is er uitgekeerd aan de bedrijven die in de beantwoording bij vraag 5 genoemd zijn?*

Antwoord:

Vanuit de fondsen in beheer bij Horizon kunnen ondernemingen gefinancierd worden die in Flevoland zijn gevestigd dan wel zich in Flevoland gaan vestigen. De fondsen verstrekken leningen en/of aandelenkapitaal. Ook als een onderneming verhuist naar een locatie buiten Flevoland, dan moet de lening uiteindelijk evengoed worden afgelost. Het college wil benadrukken dat dit bedrijven in ontwikkeling zijn en dat het te vroeg is om definitief te beoordelen hoe die bedrijven verder zullen groeien en ontwikkelen in Flevoland. Bovendien zijn het geen subsidies maar investeringen/leningen die weer afgelost moeten worden. Er is dus geen sprake van wegvloeien van geld uit de **POC Fonds** naar buiten de regio.

In de vijf unieke bedrijven die hun kernactiviteiten vooral buiten Flevoland hebben, is in totaal 1,9 mln. Euro geïnvesteerd. Het gaat om middelen die in de afgelopen periode van 2018 tot 2022 daadwerkelijk zijn uitgezet vanuit het **POC Fonds** en nog niet zijn terugontvangen. Dit is overigens conform de met de betrokken ondernemingen gesloten financieringsovereenkomsten.

Het college wil erop wijzen dat het vanuit de Europese dienstenrichtlijn en het recht op vrij verkeer van goederen en diensten bedrijven vrij staat om zelf te bepalen waar ze zich willen vestigen; dat kan een provincie en/of een ROM/fonds niet afdwingen. Mede om die reden is ervoor gekozen om in de voorwaarden voor financiering geen bepaling op te nemen die de onderneming verplicht om tot in lengte van jaren in Flevoland te blijven. Om bedrijven optimaal te kunnen laten ontwikkelen en groeien is het belangrijk dat het belang van de onderneming voorop staat en dat dit belang het beste is gediend als de ondernemer vrijheid heeft in het inrichten van de bedrijfsvoering. In het belang van het bedrijf en ter bescherming van de initiële investering vanuit een fonds is het ook bij verhuizing van een bedrijf uit de regio niet altijd verstandig om de investering direct op te eisen. Dit dient per casus te worden beoordeeld.

De vijf genoemde bedrijven vertegenwoordigen een grote marktpotentie en er is momenteel geen reden om aan te nemen dat de uitgekeerde middelen niet terug zullen vloeien in de fondsen en/of dat verhuizing van kernactiviteiten naar Flevoland niet zal plaatsvinden. E.e.a. is afhankelijk van de definitieve afronding van de POC-fase, de aanvang van de marktfase en de uitkomsten van een volgende financieringsronde.

6. *Is het College bereid om het rapport van onderzoeksbureau Birch openbaar te maken? Zo nee, waarom niet?*

Antwoord:

Nee, het college is niet bereid het genoemde rapport openbaar te maken. Het onderzoek door Birch is in opdracht van Horizon uitgevoerd. Horizon heeft, als eigenaar van het document, dit rapport onder vertrouwelijkheid met de provincie Flevoland gedeeld. O.b.v. uitzonderingsgronden in de Woo, met betrekking tot casuïstiek en bedrijfsgegevens van individuele bedrijven, mag de provincie dit document niet openbaar maken.

Het college is wel bereid om het document onder geheimhouding ter inzage te leggen voor statenleden conform de mogelijkheden zoals geregeld in de Provinciewet.